23. ÉVFOLYAM 2. SZÁM
2026. JÚLIUS 1.

VASI ÉPÍTÉSZ

TÉR

BESZÁMOLÓ A TAGGYŰLÉSRŐL

Takács András

Pozitív pénzügyi mérleggel, valamint szakmai és kulturális tervekben gazdag menetrenddel vág neki az idei évnek a Vas Vármegyei Építész Kamara. A tavaszi taggyűlésén a jelenlévők egyhangúlag elfogadták az elmúlt időszak beszámolóit és jóváhagyták az idei költségvetési terveket.

Május 7-én tartotta éves beszámoló taggyűlését a kamara a Thököly utcai székhelyén. A meghirdetett első időpontban még nem, de az aznapi, megismételt időpontban a magyar építészetről szóló törvény előírásainak megfelelően már határozatképes volt a gyűlés, mivel az aktív tagság több, mint tíz százaléka képviseltette magát a fórumon.

A hivatalos elnöki beszámolóból kiderült, hogy a VÉK kiemelkedően sikeres és stabil gazdasági időszakot tudhat maga mögött. A szigorú takarékossági intézkedéseknek, valamint az elnyert pályázati forrásoknak köszönhetően a kamara pénzmaradványa több, mint 2 millió forinttal növekedett az előző évhez képest. A Felügyelő Bizottság értékelése szerint a tisztségviselők és az elnökség munkája szabályszerű, átlátható és felelősségteljes volt, így a jelenlévő tagság ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag fogadta el a tavalyi év egyszerűsített pénzügyi elszámolását.

A taggyűlésen elfogadott idei költségvetési tervezet biztosítja, hogy a megyei építésztársadalom szakmai és közösségi élete a jövőben is aktív maradjon. Az elnökség ismertette a legfontosabb célkitűzéseket és programokat.

A kamara ezévben is folytatja az Építész Klub népszerű rendezvénysorozatát, amely várhatóan hét-nyolc alkalommal biztosít szakmai és közösségi találkozási lehetőséget a tagok számára.

Továbbra is megjelenik az információáramlást biztosító Vasi Építész című kiadvány, amely a tervek szerint - az eddig megszokott protokoll alapján - négy lapszámmal jelentkezik 2026-ban is.

A szakmai továbbképzés és kapcsolatépítés fontos elemei maradnak a tanulmányutak is. Az idei programban egy egynapos szakmai kirándulás szerepel Zirc és Pannonhalma érintésével, emellett egy ötnapos székelyföldi tanulmányút szervezése is folyamatban van.

Az év kiemelt szakmai eseménye a biennálé, amelynek előkészítő munkálatait a kamara már megkezdte. A nívós szakmai seregszemle hagyományosan lehetőséget kínál a térség építészeti teljesítményeinek bemutatására, valamint a szakmai párbeszéd erősítésére.

A hivatalos napirendi pontok megtárgyalását követően a jelenlévők egy hosszabb, kötetlen szakmai beszélgetés keretében a tagság jóléti intézkedéseiről egyeztettek. A fórumon javaslat született arra vonatkozóan, hogy a kamara elnöksége vizsgálja meg egy elkülönített, önálló banki alszámla létrehozásának lehetőségét. Ez a jövőbeni pénzügyi alap kizárólag azt a célt szolgálná, hogy a nehéz helyzetbe kerülő kamarai tagok részére gyors és hatékony szociális támogatást biztosítanak.

A taggyűlés valamennyi napirendi pontját eredményesen megtárgyalta, a döntéseket a jelenlévők egyhangú támogatásával fogadták el. Az esemény végén az elnök megköszönte a tagság részvételét és a konstruktív együttműködést, majd bezárta a taggyűlést.

FA RÓNAI KÁROLY EMLÉKÉRE

Takács András

Rónai Károly Podmaniczky-díjas építész, a Szombathelyi Szépítő Egyesület örökös elnökségi tagja, egykori ügyvezető elnök emlékére fát avattak május 29-én a Vasi Skanzenben.

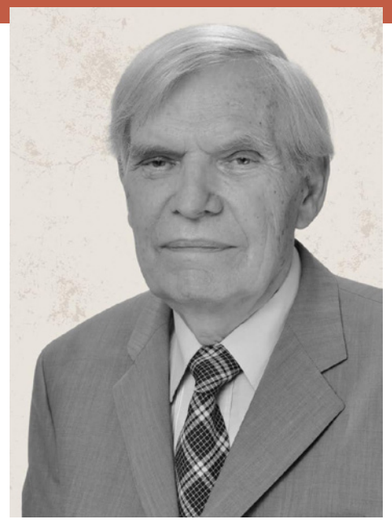

A különleges eseményen családtagok, pályatársak, a város és a szakmai szervezetek képviselői idézték fel a 2022-ben elhunyt építészmérnök munkásságát és közéleti szerepvállalását. Az emlékfaavatást a Szombathelyi Szépítő Egyesület kezdeményezte, a megvalósításban több helyi intézmény és szervezet működött közre. A résztvevőket Csapláros Andrea, a Savaria Múzeum igazgatója köszöntötte, majd dr. László Győző, Szombathely alpolgármestere mondott beszédet. Rónai Károly szakmai életútját Takács András, a Vas Vármegyei Építész Kamara elnöke méltatta, személyes emlékeit pedig lánya, Rónai Cecília osztotta meg a jelenlévőkkel.

Rónai Károly neve összeforrt Szombathely és Vas vármegye 20. századi építészeti arculatával. Munkái között olyan meghatározó létesítmények szerepelnek, mint a Vasi Múzeumfalu, a Szombathelyi Szabadidő Központ, a Derkovits városrész üzletközpontja, az Órásház vagy a Garzonház. Alkotásai ma is a város és a térség építészeti örökségének fontos elemei. A megemlékezés helyszíne különösen szimbolikus volt, hiszen Rónai Károly egyik legismertebb alkotása éppen a Vasi Múzeumfalu. Az építész pályája során következetesen törekedett arra, hogy a modern építészeti szemléletet a helyi értékek tiszteletével kapcsolja össze. Munkáiban egyszerre jelent meg a funkcionalitás, a környezet iránti érzékenység és a települési identitás megőrzésének szándéka.

Rónai Károly 1964-ben szerzett diplomát. Nemcsak tervezőként, hanem közéleti szereplőként is jelentős munkát végzett. Évtizedeken át aktív tagja volt a Szombathelyi Szépítő Egyesületnek, amelynek 1996 és 2000

között ügyvezető elnökeként, később örökös elnökségi tagjaként tevékenykedett. Alapításától kezdve részt vett a kamarai munkában is, tagja volt a Magyar Építész Kamarának és a Vas megyei építész közélet meghatározó alakjának számított. Szakmai és közösségi tevékenységének elismeréseként 2017-ben Podmaniczky-díjban részesült. Alkotóként mindig a közösség szolgálatát tekintette elsődlegesnek, miközben nagy figyelmet fordított Szombathely építészeti, környezeti és természeti értékeinek megőrzésére.

Az emlékfa elültetése tisztelgés egy jelentős életmű előtt, továbbá jelképezi azt a folytonosságot, amelyet Rónai Károly tevékenysége képvisel a vasi építészeti kultúrában. Az általa tervezett épületek és közösségi terek ma is meghatározó részei Szombathely városképének, szakmai öröksége pedig iránymutató a következő építészgenerációk számára is.

NÉPSZERŰ VOLT A JOGI TOVÁBBKÉPZÉS

Gombás Mónika

Jelentős számban vettek részt a Vas Vármegyei Építész Kamara tagjai a Magyar Építész Kamara által szervezett tantermi jogi továbbképzésen május 13-án a szombathelyi Martineum Felnőttképző Akadémián. A szakmai programra 87 fő regisztrált, közülük 63 kamarai tag.

A továbbképzés célja az építész kamarai szakmagyakorlók számára a jogszabályi és kamarai változások ismertetése, valamint a szakmagyakorlást érintő aktuális információk átadása volt. A rendezvény regisztrációval kezdődött, majd Vajda Tamás tartott rövid szakmai tájékoztatót a Mapei képviseletében. Ezt követően dr. Gáts Andrea előadásában a résztvevők részletes áttekintést kaptak az építésügyet érintő legfontosabb jogszabályi változásokról. A délelőtti és a délutáni blokk során az előadó ismertette az elmúlt időszak módosításait, valamint azok gyakorlati alkalmazásának legfontosabb kérdéseit.

A program második felében dr. Hajnóczi Péter, a Magyar Építész Kamara korábbi elnöke, jelenlegi alelnöke számolt be az új építészeti törvényhez kapcsolódó kamarai változásokról. Kitért a szakmagyakorlókat érintő legfontosabb szervezeti és szabályozási kérdésekre, valamint a kamarai rendszer előtt álló feladatokra.

MÁJUSI SZAKMAI KIRÁNDULÁS

Mátisné Grubánovits Andrea

A Vas Vármegyei Építész Kamara tavasszal szakmai kirándulást szervezett tagjai számára: a résztvevők Zirc, Pannonhalma és Nyúl kiemelkedő építészeti, műemléki és kulturális értékeivel ismerkedhettek meg május 9-én.

Az utazók a Bakony és a Pannonhalmi-dombság kiemelkedő történelmi, kulturális és természeti értékeivel ismerkedtek meg. A program első állomása a Zirci Ciszterci Apátság és Látogatóközpont volt, ahol először ellátogattak a Ciszterci Műemlékkönyvtárba, amely mintegy 65 ezer kötetet őriz, köztük ősnyomtatványokat és ritka könyvritkaságokat. Ezután bejárták a 19. század közepén kialakított Királytermet, amely egykor uralkodók és magas rangú egyházi személyek fogadására szolgált. Idegenvezetéssel körbesétálták a barokk stílusú bazilikát, amely Zirc városának meghatározó épülete, Magyarország egyik legjelentősebb egyházi műemléke. Az apátság részeként megmászhatták a Vöröstornyot, amely 146 vörösmárvány lépcsőn közelíthető meg, és ahonnan csodás panoráma nyílik a városra és a Bakonyra. Akit érdekelt, megnézhette az egykori Narancsházban berendezett interaktív kiállítást, amely a ciszterci rend magyarországi történetét, oktatási és társadalmi szerepvállalását mutatja be, illetve az országosan ismert arborétumot is.

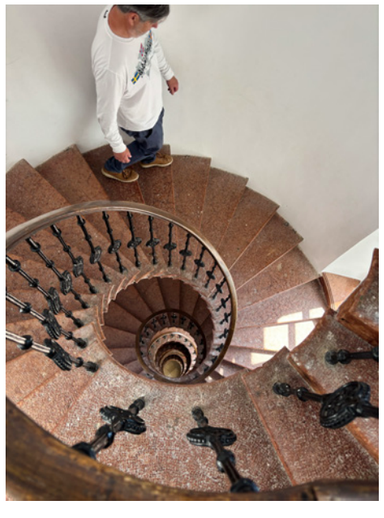

A nap második helyszíne a Pannonhalmi Főapátság volt. A kirándulók megnézték a 13. században felszentelt Szent Márton-bazilikát, a klasszicista teremkönyvtárat, a késő gótikus kerengőt, az altemplomot és a kincstárat, ahol a bencés közösség történetéhez kapcsolódó egyházi emlékeket őrzik.
A szakmai program zárása a Nyúl településen található több százéves, történelmi pincesoron történt. Néhányan a 2018-ban megújult Lilla-hegyi kilátót is felfedezték, ahonnan tiszta időben a Pannonhalmi-dombság, a Bakony, a Kisalföld és a távolabbi hegységek is jól láthatók.

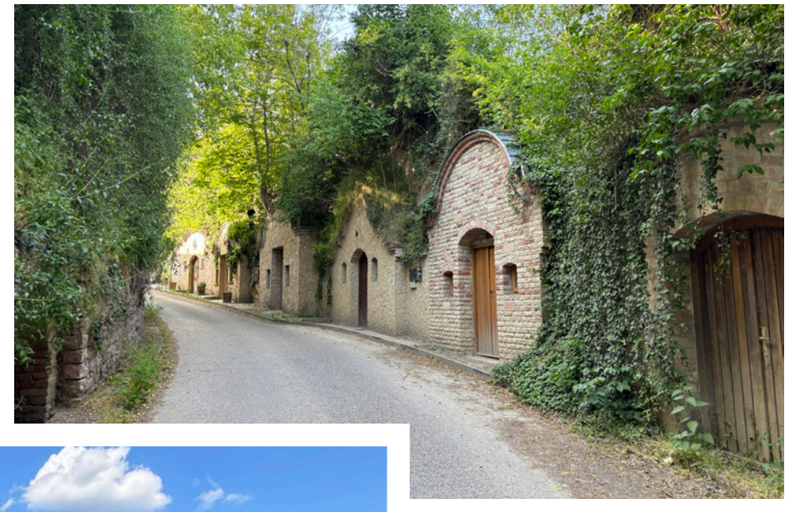

A JÚNIUS 3-I ONLINE TET-ÜLÉS ÖSSZEFOGLALÓJA

Takács András

A Területi Elnökök Testülete (TET) június 3-án online ülést tartott. A tanácskozáson Tutervai Mátyás, a Magyar Építész Kamara elnöke köszöntötte a résztvevőket, majd ismertette a területi kamarák számára a májusi TET-ülést követően véleményezésre megküldött munkacsoporti javaslat véglegesített változatát.

E szerint a MÉK elnökség tagjai vezetik a munkacsoportokat, ők fogják össze és koordinálják tevékenységét, hiszen a munkacsoportok eredményes működése, finanszírozása, adminisztrálása, azok későbbi képviselete az országos kamara feladata. A témák összhangban vannak a korábbi MÉK elnökségi feladatmegosztással.

A javaslat szerint hat munkacsoport kezdi meg működését. A jogi környezet és a jogalkotás kérdéseivel foglalkozó munkacsoport vezetésére Hajnóczi Pétert jelölték, a hatósági kapcsolatokkal és eljárásokkal kapcsolatos feladatokat Markos Anikó koordinálja majd. A tervpályázatok és közbeszerzések témakörét Herczeg László irányításával dolgozzák fel, a tervtanácsi és főépítészi rendszerrel kapcsolatos munkát Győrffy Zoltán vezeti. A díjszámítás, a tervtartalmi követelmények, a tervezői művezetés és a tervellenőrzés kérdései Makovényi Ferenchez tartoznak majd, míg az országos felmérés elkészítésére létrejövő elnökségi munkacsoport vezetését Tutervai Mátyás vállalja.

A munkacsoportoknak munkatervet és egy koncepciót is kell összeállítania arról, hogy milyen kérdésekkel foglalkoznak majd, valamint azt is ki kell dolgozniuk, hogy miként tudják az eddig megjelent és majd várhatóan megjelenő véleményeket becsatornázni. Az elkészült anyagnak olyan részletezettségűnek kell lennie, mint amennyit a koncepció műfaja megkövetel. A munkatervek és koncepciók elkészítését követően azokat közös egyeztetés keretében tárgyalják meg, majd a MÉK elnöksége és a TET véleményezi. A dokumentumok szélesebb körű szakmai véleményeztetése, a beérkező észrevételek feldolgozása és az esetleges módosítások szintén a munkacsoportok feladata lesz.

Az ülés zárásaként Tutervai Mátyás összefoglalta a következő időszak feladatait. Elmondta, hogy a Magyar Építész Kamara elnöksége megvitatja a finanszírozási kérdéseket és a jelöléseket, majd a munkacsoportok mielőbbi felállítására törekszik annak érdekében, hogy a szakmai munka megkezdődhessen.

A MÉK ÉVES KÜLDÖTTGYŰLÉSE

Takács András

Május 15-én rendezte éves Küldöttgyűlését a Magyar Építész Kamara Budapesten, az ÖbölHáz Rendezvényközpontban. A tanácskozáson az ország területi kamaráinak küldöttei vettek részt, köztük a Vas Vármegyei Építész Kamara képviselői is.

A Küldöttgyűlést Tutervai Mátyás, a Magyar Építész Kamara elnöke nyitotta meg. Az ügyrendi döntéseket követően a küldöttek elfogadták a napirendet, majd megkezdődött a kamarai szervezet működését és a szakma aktuális kérdéseit érintő előterjesztések tárgyalása.

A testület elsőként a másodfokú Etikai-fegyelmi Bizottság két tagjának megválasztásáról döntött. Ezt követően a küldöttek meghallgatták a Magyar Építész Kamara elnökségének 2025. évi munkájáról szóló beszámolót, valamint a kamara gazdálkodásáról készített jelentést és a Felügyelő Bizottság véleményét. A napirend fontos részét képezték a kamarai bizottságok beszámolói. A Küldöttgyűlés megismerte az Etikai-fegyelmi Bizottság, valamint a Felügyelő Bizottság 2025. évi tevékenységéről szóló tájékoztatókat, továbbá beszámoló hangzott el az országos feladatkörrel működő elsőfokú Etikai-fegyelmi Bizottság munkájáról is. A küldöttek megtárgyalták és elfogadták a Magyar Építész Kamara 2026. évi költségvetésének módosítását. Emellett napirendre került az Alapszabály, valamint az Etikai-fegyelmi Szabályzat módosítása is. A tanácskozás résztvevői foglalkoztak a 449/2025. (XII. 29.) kormányrendelet műemlék-felmérésre vonatkozó előírásainak kamarai szabályozásba történő átvezetésével is.

A Küldöttgyűlés során több napirendi pont kapcsán alakult ki szakmai vita, különösen a kamarai működést, a szabályozási környezet változásait és a szakmagyakorlás feltételeit érintő kérdésekben, ugyanakkor a jelenlévők valamennyi szükséges döntést meghozták, biztosítva a kamara működésének folytonosságát és a következő időszak feladatainak végrehajtását.

A Magyar Építész Kamara vezetése a találkozót eredményesnek értékelte. Az országos szervezet továbbra is kiemelt feladatának tekinti az építész szakma érdekképviseletének erősítését, a szakmai minőség biztosítását, valamint a kamarai rendszer fejlesztését. A Küldöttgyűlésen elfogadott határozatok és dokumentumok a kamara hivatalos felületein érhetők el.

LEZÁRULT A KAMARAI FELADATFELMÉRÉS

Takács András

Sikeresen véget ért a Budapesti Építész Kamara (BÉK) által kidolgozott szakmai feladatfelmérés tagi véleményezése. Bár a Magyar Építész Kamara (MÉK) által szabott menetrend miatt rendkívül szűkös időkeret állt a szervezők rendelkezésére, a tagságból néhányan éltek a lehetőséggel, és május 27-én délig visszaküldték észrevételeiket.

A belső konzultáció során a tagoknak egy részletes táblázatot kellett értékelniük. A feladatok fontossági sorrendjét a dokumentum elején rögzített színkódok alkalmazásával jelölhették ki a szakmagyakorlók, míg a lényegtelennek ítélt felvetések celláit fehéren hagyták.

A felmérés nemcsak a meglévő pontok osztályozására adott lehetőséget, hanem a szakmai párbeszédet is elősegítette: a résztvevők a táblázat témaköreihez és alcsoportjaihoz saját ötleteket, kiegészítéseket is fűzhettek, amelyeket a könnyebb azonosíthatóság érdekében eltérő betűszínnel rögzítettek a dokumentumban.

A május 27-i déli határidő lejártával a kamara munkatársai megkezdték a beérkezett anyagok feldolgozását. A vélemények és az egyedi szöveges javaslatok összesítését követően a vélemények eljutottak az országos kamarához (MÉK), így a tagság közvetlen reflexiói is alapul szolgálnak a szakma jövőbeli feladatainak meghatározásához.

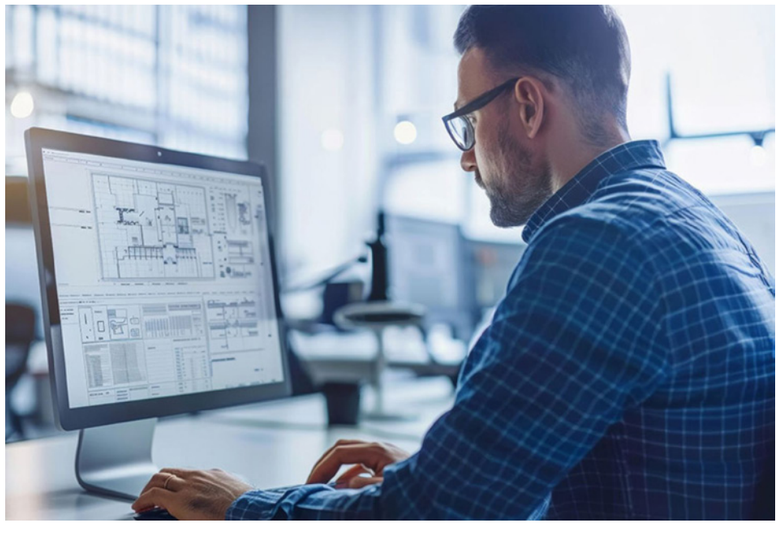

ELNÖKI ZÁRSZÓ

Köszönettel tartozom annak a tizennégy kollégának, aki a rendkívül feszített tempó és a mindennapi irodai teendők mellett időt szakított erre a munkára. Kiderült, hogy a témák közül kamaránk tagjainak a legfontosabbak a jogalkotásról szóló részek, az örökségvédelem és a díjszámítás. A szűkös határidő ellenére a beérkezett válaszok bizonyítják, hogy tagságunk nemcsak igényli a szakmapolitikai beleszólást, de készen is áll aktívan tenni a közös jövőnkért. Az egyedi javaslatok integrálhatóak az országos elnökség anyagaiba. Ez a közös munka adhatja meg számunkra azt a legitimációt és erőt, amellyel hatékonyan képviselhetjük az építészek valós érdekeit a legfelsőbb döntéshozói szinteken is.

ALBÁNIA - CSÓKA CSABA ÚTI BESZÁMOLÓJA

Mangliár László

A márciusi Építész Klub előadója Csóka Csaba volt, aki tavaly járt Albániában.

A 2,8 millió lakosú Albánia lakói a szkipetárok, vagyis a sasok népe. Az albán nyelv az indoeurópai nyelvcsalád egyik önálló ága, amelynek nincs közeli rokona. Albánia és Koszovó hivatalos nyelve, amelyet világszerte mintegy 7-10 millióan beszélnek. Lakóinak többsége iszlám vallású.
Albániát Szkander Bég ellenállásának köszönhetően csak 1501-ben hódította meg végleg az Oszmán Birodalom. 400 éves uralmuk alatt a lakosság nagy része iszlamizálódott és a feudális viszonyok konzerválásával Európa sereghajtója lett. Csak 400 év után vált függetlenné. 1939 után olasz és német megszállás alá került az ország, majd az Enver Hoxha vezette kommunista partizánok 1944 végére felszabadították az országot. Kezdetét vette Albánia egyik legsötétebb korszaka, a diktatórikus Hoxha sztálinista, izolacionista politikája alatt. Albánia mind a nyugati, mind a keleti blokktól elszigetelődött, az ország gazdasága és infrastruktúrája évtizedekkel maradt el az európai országokéitól. Csak 1991-ben kiáltották ki a köztársaságot, és tartották meg az első szabad választásokat.

Ez a gazdag történelem rányomja a bélyeget az ország építészetére: egymás mellett állnak a középkor keresztény és iszlám épületei, a sztálinista diktatúra és a kapitalista korszak bátran kísérletező modern épületei.
Kruja ősi vára az országalapító Szkander bég székhelyeként ismert. Itt van a Szkander bég Nemzeti Múzeum, amely az ország egyik legfontosabb nemzeti emlékhelye. A szépen felújított vár Tirana közelében fekszik, népszerű turisztikai célpont, ahonnan lenyűgöző kilátás nyílik a környékre.
A Tiranai Nagymecset, vagy Namazgah egy új épület. Ez a Balkán legnagyobb mecsete, melynek építése 2023-ban fejeződött be egy isztambuli tervezőiroda tervei alapján. Mögötte egy izgalmas homlokzatképzésű új irodaház áll.
Tirana fő terén áll a nemzeti múzeum szocialista korból származó épülete (felújítás alatt), az InterContinental szálló régi és az új 33 emeletes épülete, mellette pedig egy Szkander Bég fejét formázó irodaépület. A teret a forróság ellen beépített vízpermetező rendszer hűti. A városban törekednek minél nagyobb öntözött zöldfelületet kialakítani.
Az utolsó képek Albánia egyi legősibb városában készültek. Berat, „az ezerablakos város" híres az oszmán stílusú, fehérre meszelt házairól. A folyó két partjára települt város történelmi központja az UNESCO Világörökség része, mivel kivételes példája a különböző vallási és kulturális közösségek békés együttélésének az évszázadok során. A város régi muzulmán és keresztény részét az Osum folyó választja el és egy szép függőhíd köti össze.

EGYIPTOM - TAKÁCS ANDRÁS ÚTI BESZÁMOLÓJA

Mangliár László

Az áprilisi Építész Klub előadója Takács András volt, aki január végén járt Egyiptomban.

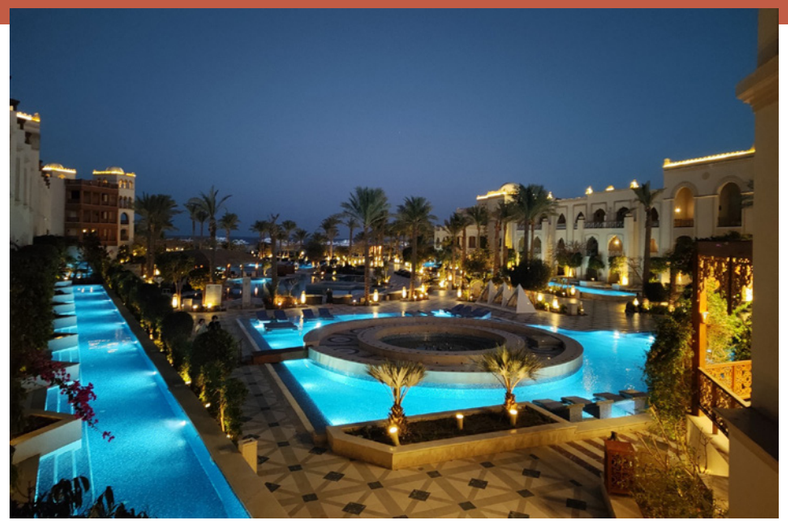

Hurghadába - arabul Al Ghardaqah - repültek, ahonnan egy-egy napot busszal Kairóban és Luxorban kirándultak. A város egy csodás tengerpartjáról és korallzátonyairól ismert, több, mint kétszázezer lakosú kedvelt üdülőváros, amely a Vörös-tenger nyugati partján fekszik.

Kairó fő látványossága a gizai piramisok és a nagy szfinx mellett a 2025. novemberében a közelükben átadott Nagy Egyiptomi Múzeum. A húsz éven át felépített, az ókori Egyiptom kincseit bemutató modern múzeum a világ legnagyobb régészeti múzeuma. A múzeum tervéről nemzetközi pályázat keretén belül döntöttek. A pályázatot 2002. januárjában hirdették meg és 82 országból összesen 1557 pályamű érkezett be, ezzel ez lett a történelem második legnagyobb építészeti pályázata. A második szakaszban húsz pályázót kértek fel tovább tervezésre. A pályázatok elbírálása 2003. júniusában fejeződött be. A győztes egy dublini tervező iroda lett, aminek alapítói az ír Róisín Heneghan és a tajvani-amerikai Shih-Fu Peng. Az ikonikus épület leglátványosabb része a hatalmas központi csarnok és a „nagy lépcső", ahol az egy tömbből faragott kolosszális királyszobrok kaptak helyet. Az ikonikus épület előtt egy „lebegő" obeliszk áll, a bejárat pedig egy „felbillent piramis" alatt van. A hatalmas, közel 400x160 méteres múzeumban közel 50 000 tárgyat lehet megtekinteni. Ide költöztették át az 1900-ban épített kairói Egyiptomi Múzeumból többek közt a teljes Tutanhamon-leletanyagot, melynek egyes darabjait most állították ki először. A múzeumot bemutató képek és rövidfilm linkje itt elérhető: https://gem.eg/en/media/

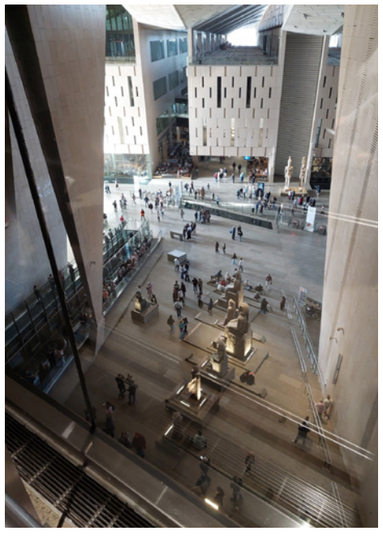

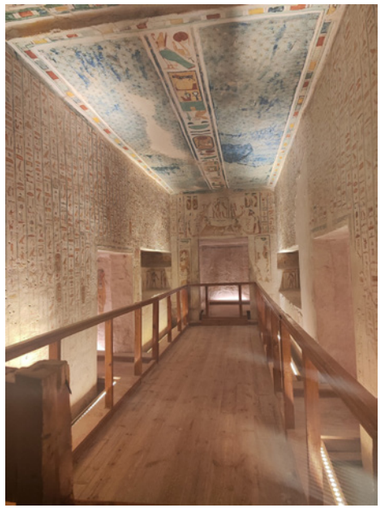

Luxor fő attrakciója a Karnaki templomegyüttes a Nílus jobb partján, valamint a thébai nekropolisz a Királyok és a Királynék völgyével másik oldalon. A karnaki templomkomplexum híres Nagy Hüposztil Csarnokában több, mint 130 hatalmas kőoszlop található, amelyeket bonyolult hieroglifák borítanak. A csarnok az ókori Egyiptom egyik legimpozánsabb építménye, amelyet elsősorban Ámon-Ré napistennek szenteltek. A nekropoliszt őrző Memnón-kolosszusok III. Amenhotep fáraó két hatalmas, 3400 éves ülőszobra eredetileg a fáraó halotti templomának részét képezték. A Királyok völgyében megtekintették IV. Ramszesz fáraó sírját. A sírkamra fala és mennyezete épségben maradt, élénk hieroglifákkal és mitológiai jelenetekkel díszített.

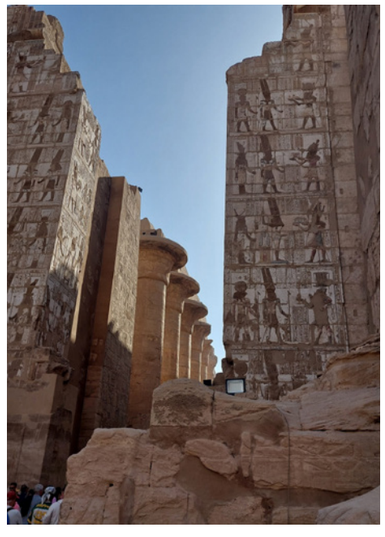

LISSZABON - MÁTIS BARNA ÚTI BESZÁMOLÓJA

Mátis Barna

Az Építész Klub nyári szünet előtti utolsó összejövetelén Mátis Barna úti beszámolóját hallgathatták meg az érdeklődők: Lisszabon építészeti, várostörténeti és kulturális értékeiről szólt az előadás, amely ismertette a portugál főváros fejlődésének meghatározó állomásait, építészeti sajátosságait és napjaink jelentős építészeti alkotásait.

Lisszabon Magyarországról közel 3000 kilométeres közúti távolságra található, így az európai fővárosok közül az egyik legtávolabbi úti cél. A város a Tejo folyó torkolatánál fekszik, ahol az óceán és a folyó vize találkozik. A Tejo Európa harmadik leghosszabb folyója, torkolatvidéke pedig különleges élővilágának és védett természeti környezetének köszönhetően elsősorban turisztikai és rekreációs szerepet tölt be.
Az előadás a portugál gasztronómia néhány jellegzetes elemére is kitért. A tőkehalból készült ételek központi helyet foglalnak el a helyi konyhában, közülük különösen népszerű a pastel de bacalhau, amely főtt burgonya és tőkehal keverékéből készülő, olajban sült fasírt. Ugyancsak ismert helyi specialitás a pastel de nata, azaz a portugál krémes, amelynek eredeti változata a Belém városrészhez kötődik.
A város történetét alapvetően meghatározta az 1755. november 1-jén bekövetkezett földrengés. A természeti katasztrófa mintegy 15 ezer ember életét követelte, és a város jelentős része megsemmisült. Az újjáépítés irányítását I. József portugál király főminisztere, Pombal márki vállalta magára.

Az általa vezetett rekonstrukció során új városszerkezeti elvek jelentek meg: szabályos, derékszögű utcahálózat, valamint olyan épületszerkezetek, amelyek fokozott ellenállást biztosítottak a földrengésekkel szemben. Az így kialakult épületeket ma Pombalina házakként ismerik.
A földrengés jelentős hatással volt az európai tudományos gondolkodásra is. Ekkor indult meg a modern földrengéskutatás, amely később a szeizmológia tudományának kialakulásához vezetett. A katasztrófa társadalmi és vallási következményei szintén jelentősek voltak, hiszen az áldozatok nagy

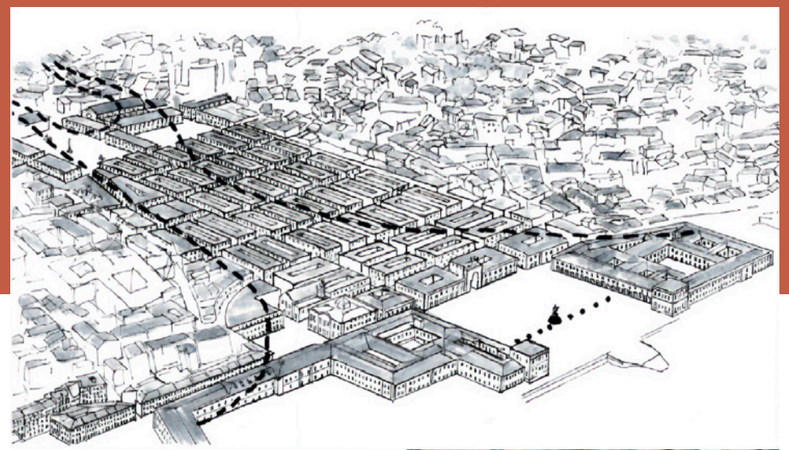

részre a mindenszenteki szertartások idején tartózkodott a templomokban.
A mai Lisszabon egyik legismertebb városrésze a Baixa negyed, amely a földrengés utáni újjáépítés eredményeként jött létre. A két domb közötti sík területen kialakított városrész szabályos utcahálózata, valamint az egységes homlokzatképzésű, 5-7 szintes épületei a 18. századi várostervezés kiemelkedő példái.
A történelmi Alfama városrész ezzel szemben megőrizte középkori karakterét. Az arab uralom időszakában kialakult negyed épületeit jellegzetes azulejo csempeburkolatok díszítik. Ez a portugál kultúra egyik legmeghatározóbb vizuális eleme: mázas, égetett agyagcsempe, Ezek a kerámia felületek nemcsak esztétikai szerepet töltenek be, hanem védelmet is nyújtanak az óceáni, sós levegő homlokzatkárosító hatásaival szemben. Az arab eredetű technológia kínai előzményekre vezethető vissza, a díszítések többnyire geometrikus mintázatokat alkalmaznak.
Az Alfamához kapcsolódó Graça városrészben találhatók a középkori vár és a történelmi kolostorok maradványai, valamint számos jelentős egyházi épület. A városrész magasabban fekvő pontjairól Lisszabon panorámája is jól áttekinthető.

Az előadás bemutatta a város modern fejlődésének egyik meghatározó helyszínét, az egykori 1998-as világkiállítás területét is. A korábbi kikötői és ipari zónából kialakított Nemzetek Parkja ma Lisszabon egyik legfontosabb városfejlesztési projektjének számít. A területen több jelentős kortárs építészeti alkotás található, köztük Álvaro Siza Vieira munkái, valamint a Santiago Calatrava által tervezett vasútállomás.

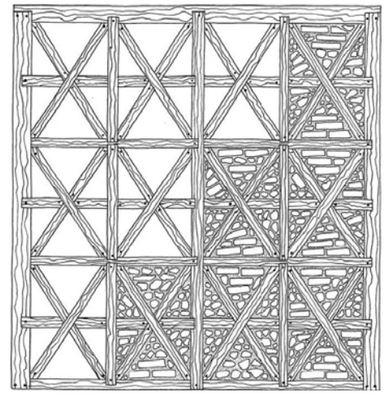

A Tejo partján áll a MAAT – a Modern Művészeti, Építészeti és Technológiai Múzeum –, amelyet Amanda Levete tervei alapján adtak át 2016-ban. Az épület formavilága és egyedi kerámiaburkolata egyszerre kapcsolódik a portugál építészeti hagyományokhoz és a kortárs építészet szemléletéhez.
A prezentáció zárásaként szó esett Lisszabon természeti környezetéről is. Az Atlanti-óceán partvidéke ugyan jelentős turisztikai vonzerőt képvisel, az óceán alacsony vízhőmérséklete miatt azonban a fürdőzés kevésbé jellemző. A várost övező hosszú homokos partszakaszok és a nyílt óceán sziklás partvidékei elsősorban a tájképi és rekreációs értékek miatt népszerűek.
Az előadás átfogó képet adott arról, miként kapcsolódik össze Lisszabonban a történelmi örökség, a városépítészeti tudatosság, a műemlékvédelem és a kortárs építészet, amely a portugál fővárost Európa egyik legérdekesebb építészeti célpontjává teszi.

AZ ÉV JUNIOR TÁJÉPÍTÉSZE DÍJ PÁLYÁZATA

Pintér Gábor

A tájépítész szakma kiemelkedő eseménye az Év Tájépítésze Díj kiosztása mely a felnőtt, jelentős szakmai tapasztalattal és tudással bíró korosztály tagjaiból választja ki a legjobbat. Ezzel párhuzamosan az egyetemista és frissen végzett korosztály tervpályázaton mutathatja be tudását.

A szervezők és a zsűri olyan helyszínt keres, amely tanulmány szintű terven viszonylag könnyen feldolgozható, de egyben érdekes, kihívásokkal teli. A helyi erők lobbitevékenysége eredményeként a választás idén Kőszeg városára esett, ezen belül is a Várpark és Várárok felújítását nevezte meg a pályázat tárgyául a szervező bizottság. Az év elején került sor a kihirdetésre, és április közepéig lehetett teljesen anonim módon feltölteni a szigorúan meghatározott formai követelményeknek megfelelő pályázatokat. A tizenkét tagból álló zsűri, - amelynek nagyrészt tájépítészek voltak tagjai, de építészek is helyet kaptak -, több fordulós pontozás után választotta ki a tizennyolc pályaműből a legjobbakat.
Az eredményeket a május 14-én megtartott egész estés gálán hirdették ki, ekkor derült ki, hogy a junior kategóriában a fődíj mellett három különdíjat is kiosztottak a bírálók. A fődíjat Csákvári Lili Csenge kapta, kiegyensúlyozott, részleteiben is átgondolt munkájáért. Kőszeg városa különdíját pedig Fodor Anna, Rosza Anna Szófia és Lakatos Lili érdemelte ki. Az Év Tájépítésze Vaszócsik Vilja lett, közönségdíjat vehetett át Dömötör Tamás és Pápai Veronika.
A pályázat ugyan csak tanulmányszintű, némely részletében nehezen megvalósítható elképzeléseket tartalmazó munkákat eredményezett, de remélhetjük, hogy ez a fiatalos pezsgés, az elképzelések özöne termékenyítőleg hat Kőszeg polgárai és a városvezetés fejlesztési szándékaira, és a népszerű turistacélpont Jurisics vár környékének egy újabb része újulhat meg a jövőben.

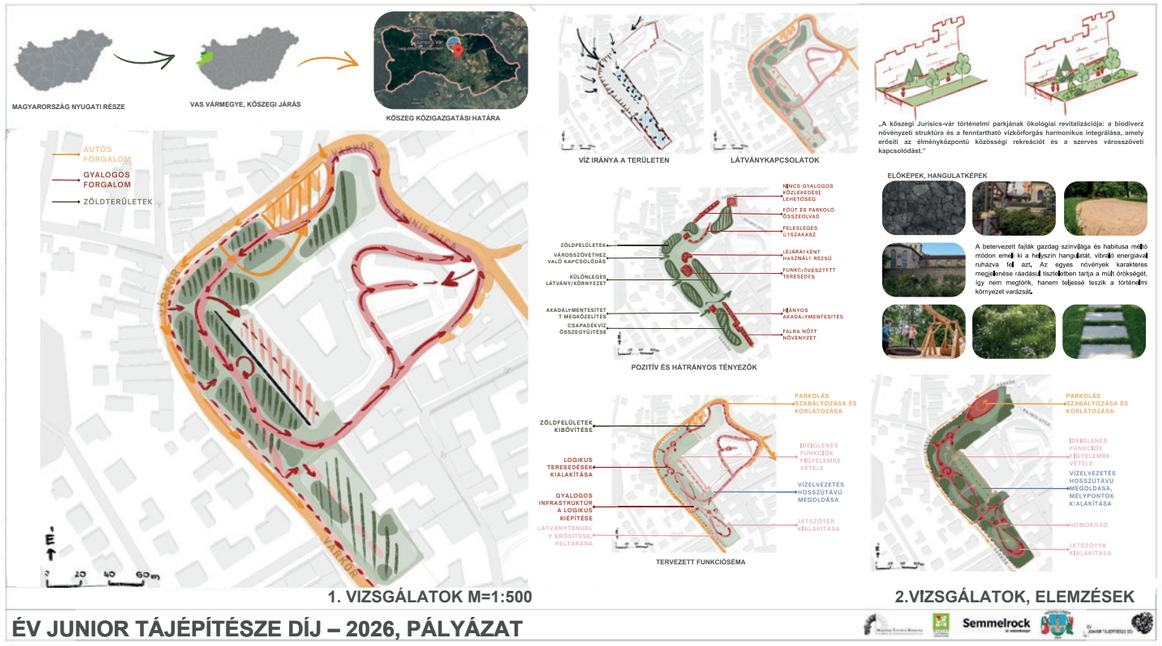

DR. JÓZSA MIKLÓSNÉ GAYER GYULA EMLÉKPLAKETTET KAPOTT

Az 1848/1849-es forradalom és szabadságharc 178. évfordulója alkalmából ünnepi ülést tartott a Vas Megyei Közgyűlés Celldömölkön. Itt adták át a vármegyei közgyűlés által alapított, március 15-e alkalmából adományozott díjakat és elismeréseket. Gayer Gyula emlékplakettet vehetett át Dr. Józsa Miklósné okleveles kertészmérnök, aki a város egyik meghatározó kert- és településtervező szakembere, több évtizedes munkásságával jelentősen hozzájárult Vas megye és Szombathely zöldfelületeinek alakításához. Korábban - 2010-ben - megkapta a szombathelyi Gothard Jenő-díjat, amelyet a megyeszékhely a gazdaságkutatás, a környezetvédelem és a műszaki fejlesztés területén végzett kiemelkedő szakmai tevékenység elismeréseként adományoz.

NYÁRINDÍTÁS PIKNIKKEL

A Vas Vármegyei Építész Kamara immáron másodszor, idén is megrendezte hagyományos nyárindító piknikjét: június 13-án a szombathelyi Kisalföldi ASzC Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium kertje adott otthont a programnak. A rendezvény célja ezúttal is az volt, hogy a kamarai tagok, családtagjaik és barátaik kötetlen környezetben találkozhassanak, erősítve a szakmai és emberi kapcsolatokat.

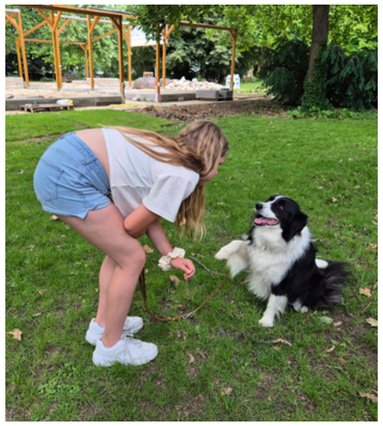

A nap közös tízóraival kezdődött, ahol a résztvevők házi készítésű sajtos sütemények, gyümölcsöket és kávét fogyaszthattak – ez a tevékenység mindaddig kitartott, míg maradtak finom falatok a tálakban, kosarakban. Délelőtt jó hangulatú szakmai bemutatót prezentált Pintér Gábor, a kamara elnökségi tagja, mesélt az intézményről, majd az Ernuszt–Szirmay-kastély parkját tekinthették meg az érdeklődők.

Mindeközben a bográcsokban készült a gulyás. Idén vaddisznó került terítékre. A délután további része kötetlen beszélgetésekkel, informális szakmai eszmecserékkel, sztorizgatásokkal és társasjátékozással telt egészen estig.
A találkozó ismét bebizonyította, hogy a kamarai közösség számára fontosak azok az alkalmak, amikor a munkahelyi és szakmai környezeten kívül is lehetőség nyílik a lazább együttlétre.

VAS VÁRMEGYEI ÉPÍTÉSZ KAMARA

A lapszám a MÉK támogatásával valósult meg. ▪ TÉR ▪ a Vas Vármegyei Építész Kamara lapja ▪ Alapította: a Vas Megyei Építész Kamara ▪ Alapítás éve: 2004 Megjelenés: kéthavonta 250 példányban ▪ Az újságban megjelenő adatok valóságtartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. ▪ Főszerkesztő: Gombás Mónika ▪ A szerkesztőbizottság elnöke: Pintér Gábor, társelnöke: Tóthné Temesi Kinga ▪ A szerkesztőbizottság tagjai: Ábrahám Ferenc, Balogh Péter, Kiss Albert, Mangliár László, Mátisné Grubánovits Andrea, Takács András, Vincze Csaba ▪ Arculattervezés: Yellow Design ▪ Tördelés, nyomdai előkészítés: Dpix Kft. ▪ Nyomdai munka: Yeloprint Kft. 9700 Szombathely, Géfin Gyula utca 11-13. ▪ Ügyvezető igazgató: Dávid Péter ▪ Terjesztés: Vas Vármegyei Építész Kamara ▪ Hirdetésfelvétel: Vas Vármegyei Építész Kamara, 9700 Szombathely, Thököly Imre utca 14. tel: +36 94 312 461, mobil: +36 30 3014 149 info@vmek.hu ▪ Kiadja: Vas Vármegyei Építész Kamara ▪ Felelős kiadó: Takács András, a Vas Vármegyei Építész Kamara elnöke ▪ ISSN: 2064-9215 ▪ Címlapon: A Pannonhalmi apátság (Fotó: Mátisné Grubánovits Andrea) ▪ 3-4. oldal: Taggyűlés (Fotó: Gombás Mónika), Emlékfaültetés (Fotó: Pintér Gábor), Jogi továbbképzés (Fotó: Mátisné Grubánovits Andrea), Szakmai kirándulás (Fotó: Mátisné Grubánovits Andrea), 9. oldal: Fertődi Esterházy-kastély (Fotó: Shutterstock/ZG Photography), kőszegi városkép (Fotó: Pixabay), kamarai díjszámítás (Fotó: MÉK), tervezés (Fotó: MÉK), 10-11. oldal: Albánia (Fotó: Csóka Csaba), 12-13. oldal: Egyiptom (Fotó: Takács András), 14-15. oldal: Lisszabon (Fotó: Mátis Barna), 16. oldal: A födíj átadásán Básthy Béla, Kőszeg polgármestere, Nagy Zsolt István, a Wienerberger Magyarország marketingvezetője, Csákvári Lili Csenge, Vincze Attila, a Magyar Tájépítészek Szövetségének elnöke (Fotó: Horváth Máté), 17. oldal: A megyei díjazottak (Fotó: Cseh Gábor), 18-19. oldal: Piknik (Fotó: Gombás Mónika) ▪ Hátsó borító: Építész piknik (Fotó: Gombás Mónika)

